

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Основи археології

Освітній ступінь	Бакалавр	Курс	1
Спеціальність	034 Культурологія	Семестр	1
Освітня програма	Музична культурологія		
Статус	Вибіркова	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	14
		Семінари	14
		Самостійна робота	62
Підсумковий контроль	залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Крупина Віктор Олександрович, викладач, кандидат історичних наук
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=HeCKd1sAAAAJ&hl=uk
e-mail	kvik@ua.fm

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Основи археології» спрямовується на формування комплексних знань про розвиток людства від появи перших представників роду Homo до виникнення перших цивілізацій на наших землях на підставі археологічних джерел. У результаті успішного засвоєння теоретичного та емпіричного матеріалу здобувачі вищої освіти набудуть знань про шляхи, етапи та напрями розвитку матеріальної і духовної культури людства раннього періоду, сформувавши надійний фундамент для освоєння подальших історичних періодів, зрештою, цілісного бачення розвитку нашої цивілізації.

Вивчення навчальної дисципліни дозволить здобувачам вищої освіти сформувати наступні здатності та вміння:

- фахово інтерпретувати археологічні джерела, обґрунтовано міркувати про археологічні культури;
- аргументовано характеризувати матеріальну і духовну культуру первісного суспільства;
- визначати тенденції розвитку людства дописемних часів, міждисциплінарно оцінювати напрями його еволюції;
- визначати вплив матеріальної культури на культурні практики, встановлювати їх взаємозалежність;

- володіти сучасними підходами до історико-культурних реконструкцій за матеріальними рештками;
- усвідомлювати цінність культурної та археологічної спадщини;
- застосовувати знання з археології в практичній діяльності культуролога.

Як навчальна дисципліна міждисциплінарного характеру «Основи археології» інтегрують знання з інших освітніх і наукових галузей: філософії, естетики, народної творчості тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Історія України», «Культурологія», «Історія та теорія світової культури», «Соціологія культури», створюючи фундамент для їх кращого розуміння.

Отримані практичні навички та засвоєні теоретичні знання під час вивчення навчальної дисципліни стануть у нагоді під час опанування таких навчальних дисциплін, «Історія України», «Історія української та світової культури».

Для ефективної та оперативної комунікації зі студентством задля розуміння ним структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовуються електронна пошта, месенджер Viber та платформа ZOOM. Під час навчання та для взаємодії зі студентством використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для виконання навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для лекційних та практичних занять) тощо.

Перелік тем

Тема 1. Вступ до курсу. Археологія як наука, її розвиток та сучасний стан.

Семинар. Археологія у контексті вивчення історії культури.

Тема 2. Послідовність та методи дослідження в археології.

Семинар. Методи та застосування в археології.

Тема 3. Періодизація історії стародавнього світу.

Семинар. Досягнення і проблеми в періодизації історії давнього минулого.

Тема 4. Матеріальна історія людства: кам'яний вік.

Семинар. Зміни в розвитку людства в кам'яному віці.

Тема 5. Розвиток людства у вік металів.

Семинар. Вік металів: господарство, суспільство, культура.

Тема 6. Археологія середньовічної України.

Семинар. Київська Русь за археологічними джерелами.

Тема 7. Відображення розвитку матеріальної культури в музейних експозиціях.

Семинар. Археологічні колекції музеїв.

Форми та технології навчання

Навчання відбувається у формі лекції, семінарського заняття, диспуту, презентації з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни матеріали розміщуються у відповідній групі на платформі MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відповідь або доповнення на семінарах	20
2.	Реферат або презентація на обрану тему	10
3.	Відвідування лекцій	5

4.	Підсумкова контрольна робота	15
5.	Залік	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна доступна для засвоєння більшістю осіб з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

Навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів та достатнього рівня володіння англійською мовою допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних тематичних онлайн-ресурсів.

Позааудиторне навчання

Специфіка навчальної дисципліни потребує наочності, візуального сприйняття матеріальної культури і передбачає ознайомлення з археологічними експозиціями музеїв, виставок тощо. Заохочується участь студентства у публічних наукових заходах (відкритих лекціях, презентаціях та виступах на конференціях).

Рекомендована література

1. Археологія України: курс лекцій / За ред. Л.Л. Залізняка. – К., 2005
2. Бобровський Т.А. Нові дослідження культурного шару у садбі Софійського собору в Києві // Культурний шар. Статті на пошану Гліба Юрійовича Івакіна. – К., 2017.
3. Бунятян К.П. Археологічна культура // Енциклопедія історії України. – Т.1. – К., 2003. – С.133.
4. Видейко М. Путешествие в Трипольский мир / Научно-популярное электронное издание. – К., 2005.
5. Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України. – Тернопіль, 2005
6. Грига В. Проблеми охорони культурної спадщини на Буковині // Питання стародавньої та середньовічної історії археології й етнології.– Чернівці; Вижниця, 2012. – Т. 1 (33).
7. Головатий М. Трипільська культура // Філософія культури: основні поняття, напрями, персоналії. Навч. посібник / За заг. ред. проф. М.О.Тимошенка. – К., 2020. – С.578.
8. Енциклопедія Трипільської цивілізації / Авт. кол.: Бурдо Н. Б. та ін. У 2-х тт. – К., 2004.
9. Залізник Л. Стародавня історія України. – К., 2012.
10. Івакін В.Г. Сучасна тафологія: основні поняття та інформативні можливості // Київські історичні студії. – 2015. Вип. 1.
11. Котова Н.С. Неоліт// Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О. – К., 2010.
12. Нужний Д.Ю. Кирилівська стоянка // Енциклопедія історії України: Т. 4: Ка-Ком. К., 2007.
13. Отрощенко В.В. Культурний шар // Енциклопедія сучасної України.
14. Синиця Є.В. Черняхівська культура // Енциклопедія історії України: Т. 10: Т-Я. – К., 2013.
15. Словник-довідник з археології. – К., 1996.
16. Смирнов С.В. Археологічна періодизація // Енциклопедія історії України. – Т.1. – К., 2003. – С.133.
17. Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. – К., 1999
18. Черній А. Язичництво // Філософія культури: основні поняття, напрями, персоналії. Навч. посібник / За заг. ред. проф. М.О.Тимошенка. – К., 2020. – С.618-619.
19. Черняков І.Т., Абашина Н.С. Хвойка Вікентій Вячеславович// Енциклопедія історії України: Т.10: Т-Я. – К., 2013.